

Palvelutasopäätöksen toimeenpano

Kokoltk 11.04.2024 § 35

Valmistelija: Juha Kärkkäinen puh. 044 717 4569,
juha.karkkainen(at)pshyvinvointialue.fi, Paavo Tiitta p. 044 718 8102
paavo.tiitta(at)pshyvinvointialue.fi

Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 1.12.2023-31.12.2027 on hyväksytty aluevaltuustossa 13.11.2023. Pelastuslaitos on aloittanut palvelutasopäätöksessä määritettyjen sisältöjen ja kehittämistoimenpiteiden toimeenpanon, jossa on otettu huomioon talousarvio 2024.

Pelastustoiminnan valmiutta on sopeutettu siten, että Kiuruveden, Lapinlahden, Nilsiän, Leppävirran, Suonenjoen ja Varkauden pelastusasemien välittömässä lähtövalmiudessa olevan henkilökunnan työvuorojen suunnitteluvahvuutta on vähennetty yhteensä 24 henkilötyövuotta. Henkilöstövähennykset ja talouden sopeutustoimenpiteet on toteutettu siten, että avointen pelastajavirkojen määräaikaista työsopimuksia ei ole jatkettu, ja henkilöstöresurssia on tasattu työvuorovahvuussuunnittelun mukaisesti. Sopeuttamistoimenpiteiden toteuttamisen sisältö, perusteet ja toimeenpanon aikataulu on käyty läpi yhdessä henkilökunnan kanssa avoimen vuoropuhelun keinoin, sekä yhteistoimintaryhmässä.

Pelastustoiminnan palveluyksikkö on valmistellut, laatinut ja ottanut käyttöön pelastustoiminnan palvelualueen tarpeisiin ja talouden seurantaan laaditun sisäisen toimintamallin yhdessä pelastustoimija turvallisuuspalvelut controllerin kanssa. Toimintamallin mukaisesti talouden toteutumista seurataan kustannuspaikka-, pelastusasema- ja toimialuekohtaisesti vastuuviranhaltijoiden toimesta kuukausittain. Tällä menettelyllä on pyritty tehostamaan kustannuksien kohdistumisen seuraamista ja mahdollistettu kohdennettujen talouskatsauksien toteuttaminen. Talouden seuranta käydään läpi yhdessä esihenkilöiden ja muun henkilökunnan kanssa. Taloustietojen tarkastelun tavoitteena on lisätä henkilökunnan kokonaisymmärrystä taloudenhallinnasta ja korostaa esihenkilöiden vastuuta kustannusten aktiivisesta ja ennakoivasta seurannasta ja valvontavastuusta.

Pelastustoiminnan palveluyksikkö on suunnitellut ja valmistellut Pohjois-Savon pelastuslaitoksen sisäisen ryhmänjohtajakoulutuksen. Ryhmänjohtajakoulutus on kohdennettu erityisesti pelastuslaitoksen perusvalmius (24/7) pelastusasemien henkilökunnalle, koska pelastusasemien työvuoroissa ei ole alipäällystöviranhaltijoita. Pelastuslaitoksen sisäisen ryhmänjohtajakoulutuksen kouluttajina toimivat pelastuslaitoksen nimeämät kouluttajat ja koulutustilaisuudet

toteutetaan koulutussuunnitelman mukaisesti välillä maaliskuu-toukokuu.

Pelastustoiminnan palveluyksikkö on osallistanut henkilökuntaa ja käynnistänyt kolme sisäistä valmistelutyöryhmää palvelutasopäätöksen ja sisäministeriön kansallisten linjausten toteuttamiseksi:

- Pohjois-Savon pelastuslaitoksen pelastussukellusohjeen päivittämistä käsittelevä työryhmä
- Sopimushenkilökunnan vapaamuotoisen varallaolon päättymistä käsittelevä työryhmä
- Palomestareiden vapaamuotoisen varallaoloa päättymistä käsittelevän työryhmä.

Pelastussukellusohjeen päivittämistä sekä sopimushenkilökunnan vapaamuotoisen varallaolon päättymistä käsittelevän työryhmän loppuraportit ovat valmistuneet. Sopimushenkilökunnan varallaolon työryhmä on myös esittänyt aktiivisuuspalkkion myöntämistä henkilöille, jotka ovat aktiivisesti osallistuneet hälytyksiin ja harjoituksiin, sekä huolehtineet I-tason savusukelluskelpoisuudesta pelastussukellusohjeen sisältövaatimusten mukaisesti.

Pohjois-Savon pelastuslaitoksen vastuulle tulee merkittäviä Itä-Suomen yhteistyöalueen Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Etelä-Savo ja Keski-Suomi yhteensovittamisen tehtäväkokonaisuuksia, joista annetut asetukset astuvat voimaan 4.4.2024. Yhteensovittamisen velvoitteet muodostuvat mm. pelastustoiminnan johtamisen (PelL 379/2011, 34 §) ja suunnitelmien yhteensovittamisen (PelL 379/2011, 47 §) osa-alueilla. Pohjois-Savon pelastuslaitos toteuttaa yhteensovittamisen tehtävää yhdessä Itä-Suomen yhteistyöalueen pelastuslaitoksien kanssa ja toimintaan on palkattu yhteisesti myös määräaikainen projektipäällikkö.

Pelastustoiminnan ja riskienhallinnan sekä turvallisuuspalveluiden henkilökuntaa on osallistunut yhdessä Itä-Suomen yhteistyöalueen pelastuslaitoksien kanssa varautumisen ja väestönsuojelun moniviranomaistilaisuuksiin. Itä-Suomen yhteistyöalueen pelastuslaitoksille kohdennettuja tilaisuuksia on järjestetty sisäministeriössä sekä Karjalan prikaatissa. Karjalan prikaatissa paikalla oli puolustusvoimien edustajia Maasotakoulusta, Kainuun prikaatista ja Panssariprikaatista.

Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimialan hyväksytty investointisuunnitelman runko 2024–2028 on päivitetty vuoteen 2029. Päivityksen yhteydessä on hyväksytyn vuositason sisällä aikataulutettu investointeja siten, että on ollut mahdollista lisätä väestöhälyttimien uusintaa sekä rauniopelastuksen ja CBRNE-tilanteiden (chemical, biological, radiological, nuclear, explosives) kalusto- ja varustehankintoja.

Pohjois-Savon hyvinvointialueella on käynnissä yhteistoimintaneuvottelut, jonka taustalla on hyvinvointialueen

velvoitteet talouden tasapainottamiseksi. Yhteistoimintamenettelyn yhteydessä tarkastellaan esihenkilö- ja asiantuntijatehtävien sisältöä ja päällekkäisyyksiä. Aluehallitus on tehnyt 27.3.2024 päätöksen, jonka mukaisesti johtamisrakenteesta vähenee 32 tehtävää. Yhteistoimintaneuvottelun vaikutukset ja aluehallituksen päätökset heijastuvat merkittävällä tavalla myös Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimialan rakenteeseen ja palveluntuotannon muotoon. Toimialan asiantuntija ja esihenkilörakenteen sekä palveluntuotantomuodon sisällön suunnittelua edelleen jatketaan hyvinvointialueen johdolla.

Valmistelijan päätösehdotus:
Kokonaisturvallisuuslautakunta merkitsee tiedoksi palvelutasopäätöksen toimeenpanoa koskevan tilannekatsauksen.

Taloudellisuus-, tuottavuus- ja integraatiovaikutusten arviointi

Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut on sopeuttanut omaa toimintaansa ja toimialueen ensisijaisena tavoitteena on kyetä tuottamaan toimialan vastuulle muodostuvat palvelut talousarvion 2024 mukaisella määrärahalla.

Toimivallan peruste	hallintosääntö 44 §, lautakunnan erityistehtävät kohta 1, 2, 3 ja 9
Esittelijä	pelastustoimi- ja turvallisuuspalveluiden toimialajohtaja
Päätösehdotus	Kokonaisturvallisuuslautakunta merkitsee tiedoksi palvelutasopäätöksen toimeenpanoa koskevan tilannekatsauksen.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kokoltk 12.09.2024 § 70
548/00.04.00/2022

Valmistelija: Juha Kärkkäinen puh. 044 717 4569,
juha.karkkainen(at)pshyvinvointialue.fi

Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluehallitus on 8.4.2024 § 120 järjestetyssä kokouksessa lakkauttanut 14 pelastajan virkaa ja perustanut 14 vanhempi pelastaja, asemavastaava-virkaa. Vanhemman pelastajan, asemavastaavan tehtäväkuva on uusi tehtävä, jonka tarve muodostuu pelastustoimen tarpeiden sekä palveluntuotannon uudistamisen myötä. Vanhemman pelastajan, asemavastaava tehtävän tarpeellisuus korostuu erityisesti pienemmillä pelastusasemilla, joissa pelastustoiminnan palveluiden tuottamisesta on vastannut sivutoiminen henkilökunta ilman, että heidän tukenaan ja omalla pelastusasemalla työskentelee päätoimista henkilökuntaa. Tehtävän kelpoisuusehtona on Pelastuslain 379/2011 57 § ja pelastustoimesta annetun valtioneuvoston asetuksen 407/2011, 6 §:n 1 mom. määritellyt kelpoisuusehdot.

Vanhempi pelastaja, asemavastaava virassa toimii kelpoisuusehdon täyttävä henkilö Maaningan, Rautalammin, Vieremän, Tuusniemen ja Karttulan pelastusasemilla sekä Pielaveden pelastusasemalla 1.10. alkaen. Lisäksi Sonkajärven, Tervon ja Vesannon pelastusasemilla työskentelee määräaikainen vanhempi pelastaja. Vanhempi pelastaja, asemavastaava virkojen perustaminen ja henkilöresurssin kohdistaminen on ollut perusteltua ja asemavastaavatehtävälle on ollut olemassa selkeä tarve. Vanhempi pelastaja, asemavastaava viranhaltijan työskentely on selkeästi edistänyt pienempien pelastusasemien elinvoimaisuutta ja tuonut pelastusviranomaistoiminnan lähelle kuntalaista (lähipalveluperiaate).

Pelastustoiminnan palveluyksikkö on edelleen kehittänyt talouden seurantaan laadittua sisäistä toimintamallia yhdessä pelastustoimi- ja turvallisuuspalvelut controllerin kanssa. Keväällä käyttöönotettu toimintamalli on osoittautunut tarkoituksenmukaiseksi ja toimintamalli on omalta osaltaan edistänyt henkilökunnan kokonaisymmärrystä käyttötalouden ja kustannuksien muodostumiseen vaikuttavista tekijöistä.

Pelastustoiminnan palveluyksikön sisäisen koulutuksen suunnitelma vuoden 2024 osalta on laadittu ja koulutustoimintaa on lähtökohtaisesti toteutettu suunnitelman sisältökirjauksien mukaisella toimintatavalla. Koulutusten sisällöllinen toteutuminen pelastusasemien välillä on kuitenkin vaihtelevaa ja koulutuksien toteutumisen seuranta sekä koulutusmerkintöjen toteuttaminen eivät toteudu parhaalla mahdollisella tavalla. Heijastevaikutuksena ja konkreettisenä esimerkkinä voidaan todeta, että sisäisen koulutuksen järjestelyt eivät toteudu yhtenevästi koko pelastuslaitoksen toiminta-alueella. Keskeisenä juurisyyinä ja ilmiön aiheuttajana on sisäisen koulutuksen kokonaiskoordinaation puuttuminen, koska pelastuslaitoksella ei tällä hetkellä ole päätoimista sisäisen koulutusjärjestelmän toteuttamisesta vastaavaa henkilöä. Pohjois-Savon pelastustoiminnan palveluyksikkö on laatinut hankehakemuksen pelastustoiminnan palveluyksikön henkilökunnan sisäisen koulutusjärjestelmän kehittämiseksi.

Pelastustoiminnan palveluyksikkö on käynnistänyt kevään aikana pelastustoiminnan henkilökunnan tehtäväkuvien sisällön uudistamistoimenpiteet. Tavoitteena on uudistaa pelastushenkilökunnan tehtäväkuvat skaalautuvan periaatteen mukaisesti pelastajasta pelastuspäällikköön. Samassa yhteydessä toteutetaan myös tehtävien vaativuuden arviointi ja palkan määräytymisen perusteet. Tehtäväkuvien uudistamisen kokonaisuus toteutetaan yhteistyössä Pohjois-Savon hyvinvointialueen henkilöstöhallinnon asiantuntijoiden kanssa.

Pelastustoiminnan palveluyksikkö on osallistanut henkilökuntaa ja hankkeistanut palvelutasopäätöksen sisältämiä kehitystarpeita, jotka ovat mahdollistuneet Pohjois-Savon hyvinvointialueen sisäisen kehittämisrahoituspäätöksen myötä:

- Pohjois-Savon hyvinvointialueen alustoiminnan kehittämisen hanke
 - o Pohjois-Savon pelastuslaitos pyysi ja sai sisäministeriöltä 7.6.2024 päivätyllä hakemuksella oikeuden järjestää pelastuslaitosten valtakunnallisen lisäkoulutusjärjestelmän mukaisen aluskohtaisen perehtymisen ja kansimieskoulutuksen. Koulutus kohdistetaan kotimaanliikenteen kuljettajakirjan opinnot suorittaneille henkilöille.
- Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen tietopankin kehittämishanke
 - o Pelastustoimen tietopankin kehittämishanke perustuu hyvinvointialueuudistukseen liittyneeseen pelastustoimen yhteiseen tietopankki-esiselvitykseen
- Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen henkilöstön osaamisen ja osaamisen ylläpidon kehittämisen hanke
 - o Kehittämishankkeen pilottitoimialana toimii pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimiala
- Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen omanvalvonnan kehittämisen hanke
 - o Hankkeen tavoitteena on kehittää Laki pelastustoimen järjestämisestä 613/2021, 16 §:ssä määritellyn mukaisen omavalvonnan sisällöllistä toteuttamista Pohjois-Savon pelastustoimessa.

Pelastustoiminnan palveluyksikkö on osallistanut henkilökuntaa ja hankkeistanut palvelutasopäätöksen sisältämiä kehitystarpeita, jotka ovat mahdollistuneet Pohjois-Savon hyvinvointialueelle toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen myönnetyllä valtionavustuksella:

- Tilaturva- ja turvallisuusverkon (TUVE) käyttöönottoprojekti
 - o Hanke perustuu Laki julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta (10/2025) määritellyn mukaisten ja pelastusviranomaisille muodostuvien velvoitteiden toteuttamiseen.

Riskienhallinnan palveluyksikkö

Onnettomuuksien ehkäisytoimintaan sisältyvät palvelut on saatu pääosin normalisoitua kesän aikana. Keskeisenä tekijänä on ollut mm. se, että onnettomuuden ehkäisytyöhön rekrytoidut palotarkastajat ovat aloittaneet tehtävissään ja he ovat päässeet perehdytyksen jälkeen toteuttamaan palotarkastajien tehtäviin sisältyvää palvelutehtävää. Valitettavasti resurssit eivät kuitenkaan täysimääräisesti mahdollista kaikkien lakisääteisten ja onnettomuuksien ennaltaehkäisytyöhön sisältyvien palveluiden ja tarkastustehtävien määrällistä tai laadullista toteuttamista. Tästä esimerkkinä voidaan mainita mm. paloriskiasuntojen lakisääteinen tarkastustoiminta.

Riskienhallinnan ja onnettomuuksien ehkäisytyöhön kohdennetut ja niukat henkilöresurssit eivät mahdollista palotarkastajien

tehtäväkuvien sisällön mukaista vastuualuejako ja varahenkilöjärjestelmän muodostamista. Haasteet korostuvat erityisesti vuosilomajärjestelyjä koskevan suunnittelun yhteydessä, jonka osalta on tässä vaiheessa hyväksyttävä pieni pelastusviranomaistehtäviä koskeva suorituskyvyn laskeminen ja pidempi pelastusviranomaistehtäviä koskevien kyselyiden vastaamisaika.

Ensihoitopalvelut

Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluehallitus on 21.12.2023 § 140 järjestetyssä kokouksessa päättänyt, että pelastustoimi- ja turvallisuuspalvelut toimialalla työskentelevät päätoimiset ensihoitajat siirretään osaksi yleisten palvelujen toimialaa ja erityispalvelujen toimilinjaa palveluyksikkö akuuttiin vuoden 2024 aikana.

Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut toimiala on valmistellut ensihoitopalveluiden tuottajamuutoksen toteuttamiseen sisältyviä toimenpiteitä aluehallituksen toimesta tehdyn päätöksen mukaisesti.

Varautuminen ja väestönsuojelu

Pelastusviranomaisten vastuulle kuuluvien varautumisen ja väestönsuojelutehtävien sekä suunnitelmien laadintavelvoitteiden toteuttamiseen tarvittavaa henkilöresurssia on saatu lisättyä siten, että valmiskoordinaattori on rekrytoitu ja hän aloittaa tehtävässä 10/2024.

Viestintä

Pohjois-Savon pelastustoimi on kehittänyt merkittävällä tavalla ulkoista ja sisäistä viestintää.

Viestinnän resurssin mahdollinen suuntaaminen muihin tehtäviin/työajan jakaantuminen toimialan ulkopuolisiin tehtäväalueisiin aiheuttaa tällä hetkellä hieman epävarmuutta onnettomuuksien ehkäisyn ja pelastustoiminnan lakisäateisen viestintätoiminnan ylläpidon ja kehittämisen jatkotoimenpiteiden toteuttamiselle.

Valmistelijan päätösehdotus:
Kokonaisturvallisuuslautakunta merkitsee tiedoksi palvelutasopäätöksen toimeenpanoa koskevan tilannekatsauksen.

Taloudellisuus-, tuottavuus- ja integraatiovaikutusten arviointi

Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut on sopeuttanut mahdollisuuksien mukaan omaa toimintaansa ja toimialueen ensisijaisena tavoitteena on kyetä tuottamaan toimialan vastuulle muodostuvat palvelut talousarvion 2024 mukaisella määrärahalla.

Toimivallan peruste	hallintosääntö 44 §, lautakunnan erityistehtävät kohta 1
Esittelijä	pelastustoimi- ja turvallisuuspalveluiden toimialajohtaja
Päätösehdotus	Kokonaisturvallisuuslautakunta merkitsee tiedoksi palvelutasopäätöksen toimeenpanoa koskevan tilannekatsauksen.
Päätös	<p>Merkitään pöytäkirjaan, että:</p> <ul style="list-style-type: none">- Allu Koskinen poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 16.25.- Kaija Sääski poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 16.45. <p>Merkittiin tiedoksi.</p>